

одним величезним „Interieur“, і сидить у середині та тремтить од жаху, коли все життя в символічну трагедію обернулося, то все це шага ламаного не варто.

Треба рятувати самі основи людського життя, поки ще не пізно, поки доля не виписала ще свого зі шріт. Решта—приложитися. А не будуть врятовані основи, не буде елементарного ладу—то все одно нічого не буде.

Сергій Сфремов.

Перед світом.

І знов прийшла весна
красна,
І знов зеленіло поле
І розвила верба ра-
сна...
Чом ти не розцвітаєш,
даль?..
Л. Глібов.

В чому трагедія українства?

До цього часу на це питання була одна-єдина відповідь: широкі українські маси національно невідомі. Але зараз ця відповідь ледве чи може задовольнити кожного, хто ближче приглядається до нашого національного життя. Жадного сумніву нема, що українська національна свідомість шириться, маємо вже такі кадри інтелектуальні, українська книга й часопис,—хоч і мляво,—прокладає собі стежку і на село і в робітничий квартал великого міста, робить своє діло і українська школа. Економічні укр. організації—це вже поважна сила, з якою хоч не хоч,—а мусять рахуватися найзапекліші вороги українського руху.

Це все так... Але чому ми так старано уникатимемо питання про якісь того руху, до долі якого ніхто з нас байдужо ставитись не в силі?

Чи, може, боїмося глянути правді в очі?

Одже кожний з нас знає, що тисячі того люду, який тепер прилучився з модя або ех офіціо до українства, стануть ренеґатами, скоро лиш захитається грунт під нашою спробою. Нахля російського інтелеґента до десператії і несмізму обхопить тоді навіть ті кола, які він вважають себе „праугодними камнем“ українського відродження. І такий сумний наслідок буде цілком зрозумілим. А дже встояти перед якимсь лихом—бідю може тільки таке суспільство, в якому закінчився процес консолідації, об'єднання. Намі ж широкі верстви народні і досі аморфні і досі роспорошені, роз'єднані. Ми й досі тільки помічники шукаємо того ґрунту, на якому могло б відбутися об'єднання нашого народу в великий масів—українство. А разом з тим всі збудувалися за тим ладом, який забезпечує народові порядок, спокої і волю, інтелектуальний і економічний розвиток. Всі вже почувують болючу потребу в зміцненні української державності... На неї покладають всі надії.

Довелось мені святами перебувати

в гурті наших козаків. Свідомості, правда, у них як кіт наплава, але того „здорового хлопського розуму“ в чимало... Говорили про те і про се і звернули на допіру виданий Директорією замахний закон. Прочитав я закон по пунктам, дав потрібні пояснення, поставив ряд запитань, щоб дізнатися, чи всі зрозуміли. Зрозуміли всі. Аж ось забрав голос якийсь молоденький парубок з живими очима і палкими жестами. Говорить красиво, просто і ясно. Широко каже, що він чоловік малограмотний, мало розбірається в тому, що тепер діється, знає тільки одне, що написати лекше, як зробити. От хоч би і з цим земельним законом. Де та сила, яка обєратиме землю в руках українського селянина? І поміщики і російські селяне не втрапили надії захистити нашу плідную землю в свої руки.

— Служив я у Москві, в 193 полку. Як почалась революція, то у нас на Ходяніці мало не що-дня бували оті мітинґи. Чого там тільки не говорилось, але все звертали на землю. На мене, на „хахла“ повсякчас могрим рядком нападались: у тебе, мовля, гарна земля, зашпрів ти на ній, понав нашої кровушки, тепер сїдай на наше чорт-зна-що, а ми в твоїй „ізде“ роспорядимся самі. Ну я мовчав тоді, а тепер то вже бачу, що вони все оте не жаргома верзли. Був ось я під Харьковом і бачив боже наслаання, „мяшочників“. (З більшовиками суне ця сарґана, руйнує, грабує, палиць. Як що більшовики гору візьмуть, то прощай, земляк! Во хто її захистить? Кожний у нас про своє помисляє... Було ж волись, що всі оборонили свою землю, свій край, свій народ.

Кожна Україна давала одсіч і татарві, і ляхам, і Москві, а тепер? Все партії та партії, то ліви, то прави, а всі вони чорти кучераві.

Козак з огидю сплюнуць. Слухачі мочяки чухали потилиці...

— От як би не приставали до більшовиків при Центр. Раді, то й земля досі була б...

— Так хто ж його знав,—озвався один з слухачів.

— Отгати то ми мудрі по шведі. Це й Україна в руках не маємо, а вже пересварились всі, чисто як качали московські. Дали вже нам прохуна і більшовики і добровольці, треба б уже схаменутись, всім, як один, стати за Україну, а ми не каємось...

Коеак замовк. Всі почували себе ніяково, кожний пригадав свій власний грїх проти української державності. Та чи найдуться сили, щоб знову не допуститися фатальної помилки. Во є ж ваяття, та нема вороття.

Дмитро Колоніж.

Державне життя України.

Робітничє питання, справа культури й федерації.

Державні мужі повинні переслідувати такі ідеали, які вони й тоді матимуть змогу визнати, коли ці ідеали перестали бути просто фразами, а перетворилися у дійсність. В противному ж разі їх діяльність являється не соціальною роботою, а соціальною спекуляцією. Безперечно, що Директорія всіма способами постарается ухилитись з під такого обвинувачення. Можливо, що члени Директорії надто великі ідеалісти для того, щоби бути добрими практиками, але, звичайно, жоден із них не захотів умисне принести для краю лихо й шкоду. L'art pour l'art — лихо заради лиха. Необхідно, однаже, констатувати, що при теперешній консетеляції Директорія завряд чи визнає свої ідеали, які перетворились на дійсність. Причиною цьому може бути тільки те, що вона не досить практично обміркувала те, що їй бажано було б виконати. Коли Директорія візьме під ґрунтовне обміркування пункти, які полягають в моїх попередніх замітках, то вона передсвідчитьсь, що ці проекти швидко зможуть задовольнити найкращішого соціаліста, як що вони тільки будуть чесно проведені, аніж пункти большевиської програми, які не дають нічого сталого. Виконання моїх запропоновань мало б крім уже записаних значених догід той успіх, що держава була б у спроможі провести в життя широконакрєслєну реформу робітничого питання. Найбільшим роботодавцем була б держава. Як така вона могла б виступити з прикладом і дати своїм робітникам участь в прибутку тих фабрик, у яких вони роб'ять. Звичайно, крім того, що робітники згідно з даними обставинами одержували б таку заробітну платню, яка б забезпечила їм досить добрі гроши на прожиття. Встановлюється мінімальна заробітна платня. Коли після цього приватне продуктування чи через дуже високу заробітну платню, яку буде вимагувати державна індустрія, та через багаті криниці енергії, що ми раніш згадували, державної індустрії, не в силі буде витримати конкуренцію—то вона перейде до рук держави. Найбільш вигідно системю нагороді також і продуктивності індустрії являється поштучна робота. Само собою зрозуміло, що не повинно при цій методі керуватись мотивами експлоатації. Не треба забувати, що раціональне використання ітенсивності в зв'язку з раціональною піддержкою її являється безцінно важливою умовою її продукції.

Величезні прибутки, які держава дістає як банкір і фабрикант,

віддають у його роспорядження великі суми чистого прибутку для застосування великих інституцій на користь народного добробуту. Дбайливий нагляд над робітниками досяг би на Україні ніде не чуваної височини. Страхування від старості й нещасних випадків, доглядання дітей і х рих, справа просвіти і народних розваг і т. д., все це б могло бути влаштовано краще, ніж де б т м не було. Культура могла б у порівняно короткій час бути підвищеною на дуже ви окій рівень. Для сприяння мистецтву, для влаштування народних і вищих шкіл, для заведення нашому—народові дуже необхідних мандрівних учителів для впорядкування річок, для збільшення залізничної сітки, для всього, всього цього було б багато грошей без потреби збільшити податки. Безтурботність і загальне національне багатство явились би у наш край і принесли б лад, який би забезпечив нашому народові безтурботний розвиток. Большевиські підкопування не знаходять для себе підходящого ґрунту там, де кожен задоволений. Дрібні землевласники, які мають свій шматок землі, робітники, які мають свої ренти і чекові конто, не придатні для того, щоб служити під большевиським прапором.

Коли наша Україна таким чином зробиться здоровою й міцною, то їй не доведеться також побоюватись якої-небудь небезпеки від точки погляду Антанта на кошт „Єдиної Росії“. Практичною формюю проляву цієї точки погляду про нещільну Росію являється федерація всіх тих народів, які живуть на території бувшої російської держави. Федерація тих держав, утворення котрих на цій території можна й повинно визнати справедливим. До цієї категорії відносяться, на думку Антанти, ті нації (не класи!), які досить дозрілі, щоб одержати місце в союзі народів (не класів!).

В питанні про федерацію керувач являється знов таки питання про гегемонію. Коли ж Україна, українська нація, а не класи, місцевих незможних людей, утворенням ладу, приведе докази дозрілості своєї, то можна з певністю сказати, що Антанта не буде предписувати, яка нація повинна взяти на себе роль провідія єдиної російських держав. Тепер же ми повинні взяти на увагу ось що: північна Росія (Великоросія) переважає розвиненою протягом століть культурно, вона має ту хибу, що продовжує панування совітського уряду, торгівля і індустрія, а також і освітня наука, які являються втіленням цієї культури, зазнали великих струсів і назавше зруйнована. Література, яка одна тільки не загинула, не може вважатись культурою, і розв'язаний питання про гегемонію. Україна має ту хибу, що її куль-

тура (власне кажучи лиш мова й письменство) була гноблена на протязі століть, вате вона має ту перевагу, що вона через справедливу й радикальну аграрну реформу може утворити лад, відновити громадське забезпечення, що вона в силі цієї аграрною реформююю одночасно створити величезну індустрію і тим автоматично забезпечити собі перше місце серед націй, яких беруть на увагу для федерації.

Коли ж український народ видє найбільш розвиненим з провідюююсіх російських народів, то ніхто не захоче, та й не зможе одняти в него першу роль, роль провідря в концерні цих держав. Вкраїна була б натурально більш міцною, міцною ж завше являються проводарі. Не Ірландія або колонія керує Англією, а навпаки: таксамо не Брауншвейґ чи Шлезвія Голштинія керували Германією, а Прусія.

Коли ж Україна, як найбільш міцна, буде ще проводарем концерна, то Антанта буде ним задоволеною, як і Великорос, Донський козак, також як і українець. Байду же, чи він федераліст, чи самостійник, через те що роль проводаря або краще завдання провідництва почесна. З другого боку для якого, незалежно від причини його погіршення, нема нічого принижуючого в тому, щоб з доброї ласки бути під керуванням більш сильного. Нема жодного сумніву, що останні, до краю виснажені народні бувши російської території, зовсім не подивляться на керуючу силу ну Україну, як на соперника.

Цим однаже не сказано, що Директорія, проводарь української нації, повинна неодмінно стати в точку погляду федерації.

Я хотів тільки довести, що єдині держави зовсім не бажать роспорошення української нації, і що ніщо не стало б на дорозі України в новотворених російських сполучених штатах зайняти висше, чільне становище, коли б вона виказала себе на висоті свого завдання. А в цім разі і федерація не була б поганою.

Лев Красній.

В Директорії.

Головна слідча комісія при Директорії

доводить до відома урядових інституцій, громадських установ, а також приватних осіб, що вони, з усім своїм складом нараються лася в нове помешання—віз Хрещатику та Прорізної, вхід з Хрещатику.

Прийом у головї комісії, або його товариша відбувається по віторгах і п'ятницях від 11 до 3-х годин дня.

Коса та камінь.

(„Між двох сил“ Винниченка.)

В Державному театрі йде нова п'єса Винниченка „Між двох сил“. Центральна фігура п'єси—артистка петроградського театру, українка по походженню Софія.

Вона повертається до дому з Петрограду зімою минулого року—приблизно перед Різдявними святами.

Вона радіє, що нарешті вже вдома, на Україні, що може вільно в усіма говорити по українськи; вона зустрічає щирі радість і задоволення старого батька, перекопаного патріота, який на старості літ сам записався і двох синів записав в вільне козацтво, щоб „боронити неньку Україну“. Софія радіє, вона схвилювана, їй хочеться в цю хвилю коли Україна таки знову зробилась з Малоросією—Україною, почувати себе рідною дочкою її та її темного, забитого народу. Але вона не тільки почувала себе поміщицею своїому народові в його новому житті, вона хоче активно вести його по новому шляху—і це вона робить тим, що... привозить з Петрограду 50 тисяч карбованців місцевим лідерам большевизму за-для допомоги та прискорення їх виступу.

Починається виступ, все йде так, як воно справді йшло: гарнизон швидко стає на бік большевизму, полк Сагайдачного в останню хвилю зраджує і б'є своїх же, а невеличку купку фанатиків—патріотів розбито, поранено заарештовано, розстріляно.

фізично, почувують ще більш болячі й пекучі рани в душі: ні надії, ні віри, ні ясного проміння напереді; вони мають лишє одно тверде переконання: це не крайня соціалістична партія захопила владу—це знову активно виступила Москва і—як кажуть—під другою підливою—захопила Україну і напустила своїм чоботом на українську душу; і будуть тепер провадитись не широкі, соціальні реформи на користь простому люду,—а будуть загинати українські школи, палити українські книжки, роздирати і топтати під ноги портрети Шевченка...

З таким почуттям люде не живуть, але коли вони не позбавлені фізичного життя, їх душі—згаслі і зів'ялі—вже не гріють і не світять довкола себе...

Але Софія одверто йде до табору большевизму; яко свідомо українка вона хоче працювати з ними під такими широкими і міцними, такими чудовими і захоплюючими лозунгами: всі люде вільні, як вітер, і рівні, як брата; кожна нація має право самовизначення в найширшому розумінню; все старе й гниле рветься з корінням і замість його сіється вселюднє щастя і задоволення, нова вільна і всім доступна наука, нове теж вільне й не зв'язане традиціями мистецтво.

каже їй одверто, з злістю таку коротеньку й таку знайому фразу: „Никакой Украины не было, нѣтъ и быть не должно“.

Знову перемагають українці, большевики відступають і на прощання кидають їй в вічі „зрадниця“.

Софія не тікає, вона стрічається з старим батьком, який з одчаєм, з надмірним болом душі кричить їй теж „зрадниця!“ Він хоче вбити її власними руками, як старий Тарас убив свого Андрія. Мати захищає дочку своїм тілом, брати й сестра просять за неї, батько згожується дарувати їй життя, аби тільки вона написала, що відмовляється на віки од большевиків, це на була її гірка помилка, але що це Софія тільки може прошепотіти: „Я не була зрадницею ніколи“. Тепер її душа вже справді вмерла: вона чи згоріла од страшної пекельної хуртовини почуття, змагання, зневіри—чи замерзла від північного вітру та московського морозу—але вона вже не жива. Софія має тільки останню силу обірвати її життя тіла, пустити кулю в голову.

Такий скорочено—звинувачений та ідейний зміст п'єси. Але ми не зупинялись на тих деталях та дрібницях, які додають їй ту чи іншу художню вартість,—але за-для цього треба бачити її на сцені.

В п'єсі нема нічого надуманого узятю не з життя, а з думок автора, автор пильнує на те, щоб бути об'єктивним, але все ж таки різко почуватється, що автор-українець.

Я повторюю: п'єса страшно реальна, занадто реальна. Це не художній твір, а жорстоко правдиві картини з життя, картини, так

добре відомі всім. Матеріалу у автора було дуже багато, так багато, що він навіть мусів однядати одне й друге, щоб узяти лиш те, що особливо яскраво відбивало сучасні події і сучасні настрої. Це він зробив талановито і од цього його твір зробився правдивим оповіданням сучасника й учасника про „те, що було“. Але художньою вартості від цього п'єси не прибала: страшні події не пройшли крізь призму холодногю аналізу та творчої концепції, не пройшли тому, що не було і не могло ще бути на них аналізу, та ще й холодногю, не мали часу і змоги ці події справжнього життя кристалізуватись в форми мистецтва. І та чудова призма, що з маленького випадка в житті робить веселку барв та фарб,—та ліра, що з шестестіння вітру та співу пташок утворює прекрасну мелодію—ще не мала змоги цього творити: душа поета—ця міра і цей кришталь—ще не проколала, ще не відпочила од того страшного удару, який зробило по ній саме життя—струни ще ревели й стогнали від тяжкого акорду, і душі тих, що слухали цю п'єсу, почували теж ці життєві—не художні—співі—бо вони були занадто голодні й міцні, щоб можна було їх не чути, як би й хотілося цього.

І справді, що ми бачили на сцені? Реалізму п'єси сприяв реалізм постанови. Та це й не важко було зробити: хто з нас—особливо „привержених“ книжки не знає, як стряснуть кулетом, як рвуться скарбачки, як вимідають красноардійці й красногвардійці, як вони говорять, як поводяться з людьми—цим не надіяван. Але це було ви-

конано чудово: з гармат било, а справді, навіть почувалося чи бу перельот, чи розрив,—і як розрив то де саме: за три доми чи далі, вікна освітлювались, шишки влітали теж як справді, та й з рупиць били не поганю. Але це зовсім не був зовнішній ефект—п було тільки життя, реальне, справжнє життя.

Красногвардійців було взято в би з торішого Хрещатику ч Фундуклівської; лідерів большевизму з робітничих мітинґів, гімназиста та його матір, що цілувала чоботи судям свого сына, з якої небуль штабу, або з двірця, офіцера—з Маріїнського парку.

Ця реалістична постановка найбільш виявляла надмірний реалізм п'єси: замість художності була низка дрібниць, але таких пам'ятних рисочок: тут і одшук заарештованих з провожатими, тут і дека нація по всіх відмінках слова „тварин“, тут і скарги на недостатність інтелігентних сил, і підлезування лідерів до красногвардійців, які не вміють рупиць держати в руках, тут і приклади в спину і — „до стіни!“ і так далі, і т. д.

В одному тільки автор зрадив реалізму, не „звивши в останній дії поруч з переможцями—українями, які співають „Ще не вмерла Україна“,—і німецьких салдат...

— Отже реалізм було багато, але це повинно бути плосом п'єси. Тут навпаки.

Коли ми дивимось „Павла І“ ми бачимо на сцені як дупать людину—ми почувалимо що це все було давно, давно; між сценою, і глядачами стоїть ціле століття, а тут сцена і зала—були одно: і на сцені людей судали, розстрілюва-

3. Міністерствах.

Від канцелярії міністра внутр. справ. В ніч під 14 січня група людей, одягнених у сядатські шинелі, з якими ордером — пройшла в помещання видавництва „Народное Дѣло“ і під видом переведення трусу, учинила розгром помещання редакції та видавництва.

Уряд рахує своїм обов'язком завітати, що трус та розгром помещання переведені без відома тих органів, які залежать від уряду. В сучасній мент уряд робить розслідування з приводу розгрому „Народное Дѣло“ для притягнення винуватців до законної відповідальності.

санітарний стан їх, для чого призначено кілька дезинфекційних отрядів. Для додержання індивідуальної охайності козаками вжито заходів, щоб вони мали змогу частіше митись у лазні. Для зв'язку з частинами та введенням до життя заходів по боротьбі з пошестю плямистою тифу утворено відповідний кадр лікарів факхівців, та лікарів для доручень. Українське телеграфне агентство перейшло із відома міністерства почт і телеграфів до відома управління преси.

Окремі відповідні місця на площі призначаються для трудового конгресу, національного союзу, дипломатичного корпусу та військової старшини. Поруч з ними займають місця представники міста й народного самоврядування, а також селянської спілки й інших громадських організацій. По закінченню мелебна буде зроблений військовий салют.

По Україні.

— Нова школа. В Старому місті (Винниця) відкривається державна мішана вища початкова школа. — Селянський з'їзд Херсонщини у своїх резолюціях визнає повне довіря Директорії, домагається, щоби самостійність У. Н. Р. була забезпечена радикальними способами і всяке чужоземне військо було виведене з території України. — Драматична група. При елисаветській „Просвіті“ організувалася драматична група з інтелігентних сил. В репертуарі є поважні драмати і комедії. Група має власний оркестр. — Дні жалоби. Мале евр. нац. зібрання доручило нац. евр. секретаріатові об'явити один з найближчих днів „днем жалоби“ для всього єврейського населення України. В цей день будуть збиратися пожертви, повинні бути зачинені всі магазини й установи. — „Пасішництво Поділля“. В Кам'янці Подільському почне цими днями виходити часопис „Пасішництво Поділля“.

ХРОНИКА

Урочистий похорон січових стрільців. Позавчора відбувся урочистий похорон січових стрільців, що полягли в бою з гетьманськими оборонцями під Моговількою. З ранку численні букети по дорозі жалобної процесії прибрано було національними прапорами. По дорозі стояли військові частини та делегації з вінками. До дванадцяти годин майдан перед вокзалом був повний людністю, що прийшла віддати останню пошану покійним. Тут зібралися представники різних громадських та національних організацій, делегация правительственных урядов та військових частин. Під час виходу тіл — прибули члени Директорії, ради міністрів та представники командування. Делегация покляла багатьох вінків. Члени духовенства приваля нахажувати та проголосило чину пам'яті покійним життям своєму. Ввечері, після чого від згрупи похоронного маршруту труни поставили на гарматні лафети.

решта міністра П. І. Холодного (Терещенівська, 2). Засідання голови ком. партії с.-ф. Сьогодні о 7 год. одбудеться засідання голови комітету партії с.-ф. Нові члени головного комітета с.-ф. В головний комітет партії с.-ф. кооптовані М. П. Славський, М. Синицький і А. С. Сняжковський. До всеукраїнської комісії по виборах. Надійшли такі відомости про результат виборів на провінції: Переяславський з'їзд селян сівбар депутатів Ткаля, Вратуса, Шпуглета — всі ес-ери укр. Приятинський з'їзд селян: Орла, Добровільського, Шаля укр. ес-ери. Ізяславський з'їзд: Холодуба, Залюбовського, Регущького — всі укр. с.-р. і безпарт. Пасічанка. Хорольський з'їзд: Цригоду, Кучерського укр. с.-р. Олександрівський з'їзд: Прокопенка — лівий укр. ес-ер, Руденка — лівий есер інтернаціоналіст, Походія — большевик, Губа, Лопушияського, Семенова, Удовика, Рава — укр. ес-ери. Верхнедніпровський селянський з'їзд: Шорона, Бувька, Волошукан — всі укр. с.-р. і укр. ес-ери Мельника. Житомирський з'їзд: Гедзя, Гладкого, Грцику, Грушецького, Давидова і Савосара. Боротьба з ялімистим тифом в армії. В даний мент в головній військовій санітарній уразі проводиться інтенсивна праця по боротьбі з пошестю ялімистого тифу. Всі заходи поділяються на просвітні й сугомедичні. Для ознайомлення козаків з недугою плямистого тифу та способами її ширення в частинах улаштовуються відповідні лекції з чарівним лектором. Планово переводяться лекції до рурчено лікарів Кудрицького для чого в його розпорядження видано відповідні коштів. Всього вийшло плакат по плямистий тиф і в найближчі дні кілька тисяч цього плакату буде поширено між козаками армії. Сугомедичні заходи зосереджені в кількох шпиталях під загальним керівництвом головного лікаря найвишого розподілового шпету, на обов'язку якого лежать пекдуватися про регистрацію, транспортування й розташування хорих плямистим тифом по шпиталях та лікування їх, про ізольовання хорих та їх сусідів, про власну дезинфекцію касарень, та

План урочистого свята об'єднання українських земель.

22 січня, в середу, з ранку всі дом: в місті прибираються національними українськими прапорами, клямами і т. п. Державні, громадські, міські й земські установи депоруються. О 12 годні на Софійську площу прабувають Директорія, рада міністрів і делегация від Галичини. Військовий оркестр грає зустріч. Після цього читається грамота про приєднання Галичини до Української Народної Республіки, на що Директорія відповідає особливою промовою. Дні починається молебня. Після многоліття в чотирьох кінцях площі, діяльність виголошує грамоту народу. Оркестр грає гимн, після чого провадиться військовий парад. По скінченні парад починається похід по маршруту: Володимирська, Фундуківська й Хрещатка, до Думи. За Думою всі розходяться по бокових вулицях. Учні йдуть по Олександрівській на Печерські й на Подол і в гору по Трьохсвятительській. Порядок походу: військо, учні, робітництво, професійні спілки й інші організації. День 22-го січня об'являється всенароднім святом. По всіх церквах м. Києва провадиться служба Божа з 9 годин ранку. На 11 з половиною годня зо всіх церков процесія з'ходить на площу св. Софії й займають призначені їм місця. Під час молебня співають перший український національний хор і інші хори. З 1-ї до 3-ї годнин — великий праздничний дзвін по всіх церквах. Учні з шкільних початкових і 5—8 класів середніх шкіл хлопчачьих та дівочих збираються на Софійській площі о 11 год. і стають на призначених для них місцях, по типах шкіл. Учні приходять з своїми оркестрами й прапорами під проводом шкільної адміністрації. Одночасно сходяться робітники й представники професійних спілок, а також представники всіх інших державних, громадських, міських й земських інституцій з національними прапорами й своїми оркестрами.

К. А. Мацієвич про відносини з союзниками.

К. А. Мацієвич, що оце повернувся з Букарешту, зробив доклад Гол. К-ту партії С.-Ф. про роботу української громадської делегации та висянив деякі перспективи в відносинах з союзниками. Антанта дуже мало знає українські справи, а особливо шкочить нам політичні інформатори ворожі до України. Найбільший авторитет мають старі представники Росії, які користуються колишніми своїми зв'язками. Інакше нові групи інформаторів до Парижа не вишались, отже в Парижі сидить невелика група з Нератова, Маклакова та інших, котра працює в контакті з рос. емігрантом с.-р. Лебелевим, — звичайно проти України. Мілюкова до Парижа не пустили. Франція, власне французька громадська думка не має певного погляду на справу Єдиної Росії. Клемансо й Пішоу силують парламент прийняти їхню ідею відбудовання Росії, але групи Бріана й Вівіані піддають їхні виступи тверезій критиці.

Єврейський відділ.

Допомага тим, що потерпіли від погромів. На останньому засіданню малого нац. евр. зібрання прийнято резолюцію, в якій пропонується нац. секретаріатові утворити комітет з участю представників єврейських партій і громадських організацій, щоб дати матеріальну і юридичну (тільки не політичну, як писали деякі газети) допомогу особам, що потерпіли од погромів. Перше засідання комітету одбулося 18 січня. Обрано бюро в складі 5 чоловік, які зараз приступили до праці. Конференція „Цейрей Ціон“. Центральний комітет сіоністської народної фракції „Цейрей-Ціон“ скликає на 26—30 січня ц. р. конференцію з представників всіх відділів фракції на Україні. Програм: 1) загальна політика на Україні; 2) наша націон. політика, 3) всевітній сіоністський політика, 4) палестинська робота, 5) економічні проблеми (єврейства), 6) питання програму, 7) питання організації, єврейської культури і инш.

В 12 годни жалобна процесія вийшла з вокзалу. Попереду йшли численні делегации з вінками, між ними представники Національного Союзу, що несли величезний срібний вінок депутатам селянської спілки, котрі прибули на Трудовий конгрес, несли вінок з написом: „Лидарям, поклавшим життя своє за волю народа“. За делегациями вели труни. По дорозі траурної процесії стояли шпалерами військові частини, величезний здиг народу. Жалобна процесія направлялась по Безаківській вул. та Вібиковському бульвару до Володимирського собору, де ввечері похорону службу, після чого процесія до Володимирській вулиці і через Фундуківську та Хрещатку пішла до Парського саду, де покійників і поховали.

Святкування в школах. З наказу дана міністра освіти в день національного свята оголошення самостійності України і з'єднання Східної земельної і Східної Українських Республік. 22 січня в середу навчання по всіх школах відміняється, і цей день відповідно святкується. За для вирішення про участь шкіл в загальному святкуванню запрошуються на вівторок, 21 січня, на 11 годни директори, голови педагогічних рад і завучів дівочих гімназій до това-

досвідку в стосунках з представниками Антанти такі: 1) Україна має ще час, до весни, заявити і довести потребу її самостійного існування. Докази мають походити од наочних і реальних проявів державної думки й діяльності. Отже тверезий державний лад і внутрішня єдність мають це як найкраще довести Антанти. 2) В свідомості союзників територія запалена анархією єсть єдина, і кордонів між Україною й Великоросією що до державного ладу вони не знають і не відчують. Тому виразне одмежування од большевиків як по лінії кордону України, так і в середині держави, єсть суть умови, від яких починаються сприятливі стосунки з Україною, а також і визнання її. 3) Освідомлення держав Європи про Україну повинно йти не тільки шляхом офіціальним, але й громадським. Офіціальні місці, послані en grand, можуть заграти свою користну роль, але поруч і одночасно повинно робити заходи, щоб показати Україну, як землю, де пробудилася державність, де існує диференційована громадська думка, яка органічно прийняла ідею державності України.

люде сперечались в своїх ідейних поглядах на форму й завдання мистецтва і в реальних здійсненнях цих поглядів — а в залі сиділи ті ж самі люде, що сперечались і сперечавались ще й досі про те ж таки саме; ті, яких було заарештовано, проти не розстріляно... а може й ті, що заарештовували, розстрілювали, ре-візували, брали контрибуції. І замість п'єси, М. Героль, її ідеї — люде думали знову ж таки думки, що й торік, а найбільш згадували й споминали — про розстріляного брата, хто проти її всієї нашої історії: найкращі сили, найкращі надії — в останню хвилину зраджують!.. Але мені здається ще більш трагічною і з тим найбільш художною, сцена розмови Софії з селянами, ці вживання незнайомих слів, це чудове „такі голосувать“, це прохання ослобонити трохи од свободи... Хто їх не чув і не бачав; ця сцена амальована чудесно — але з тим більшою трагічною почувається фраза простої людини, яку вона каже теж надзвичайно просто, щиро і одверто (на запитання Софії, чи багато у них на селі большевиків), „та ми ж усі большевики — у нас майже ні одного українця нема...“ Коли хочете, це теж своя народня Немезида... — Яку межу мав автор, коли писав і ставив на сцені свій твір? Змалювати реальну картину торішніх подій на Україні? Так, ми вже казали, що картина занадто звучна, правдива, жорстока, але через це не художня. Може він хотів пояснити глядачам і навіть собі самому страшну філософію цих подій?

Про це ми теж казали: не можна аналізувати того, що не одійшло ще ні до історії, ні навіть до минулого. А може це пропаганда, поучення рация якого в тому, що не можна хитатись між двох сил, бо це дороге коштує людині, зпалює душу, зобавляє життя. Але хіба самогубство вихід чи відповідь на болочі запитання душі? Ні в яким разі відповіді нема. Де ж саме дійсне правда, та сама стара правда, яку віками шукає наш темний народ і наша нещасна інтелігенція? На чому повинні порозумітись люде, коли вони ще люде? Ні відповіді, ні навіть натяка на відповідь ми не бачимо ні в філософії Панаса Антоновича, ні в гарячому патріотизмі старого Сліпенка, ні в большевизмі його сина Тихона, ні нарешті в трагедії душі Софії. Ми бачимо тільки те, що всі добре знаємо: коли зіпхнуться дві мілци, ворожі сили — буває лихо; коли коса наскочить на камінь, ламеться з тріском коса, але розбивається в порох і камінь, і тільки огнєві, блискучі іскри летять далеко в пітьму ночі і скрізь запалюють пожежу. Але і коса і камінь вже зломлені і розбиті... Та як зробити, щоб коси не наскокавали на камінь, щоб ворожі сили не були ворожими?

В. Дяконенко.

ТЕЛЕГРАМИ.

(Од Українського й Телеграфного Агентства.)

Бюлетень Головного Інформаційного бюро армії Української Народної Республіки. За 17-те січня 1919 року. Офіційно.

ПОДІЛЛЯ. Винниця — спокійно. Браславль. Настрій серед населення досить гарний. Могилів-Под. Грабунки зменшуються. Буває поміщицьке добро взато на підрахунок народними управами. Винниця. У Винниці відбувся повітовий селянський з'їзд в справі виборів депутатів до Трудового конгресу. З'їздом дано такий наказ делегатам: 1) Українська Народна Республіка повинна бути самостійна й незалежна. 2) Земля і ліси повинні належати трудовому народові. 3) Школа загальна обов'язкова, національна, безплатна. 4) Церква автокефальна, незалежна від держави. 5) Всі каліки, сироти, від загальної та сучасної війни повинні бути задоволені державою. 6) Всі громадські інституції повинні бути перебрані. 7) В армії повинна бути дисципліна міцна і тверда. Селяне сами виразили готівність стежити за дезертирами і направляти їх до відповідної влади. Козакам будуть даватись посвідчення селами по їх певність. Обрана селянська спілка, складалась управа спілки. Козятин. В

місті і околиці спокійно. Умань. Рада єврейського національного союзу в меморандумі до Директорії зазначила погромні ексцеси в Умані. Рада українського союзу рішуче протестує проти несправедливого інформування. В Умані жалких ексцесів не було. КАТЕРИНОСЛАВЩИНА. Катеринослав. В місті спокій, відкриваються з'їзди: робітничий, губерніяльний, повітовий і селянський. ХЕРСОНЩИНА. Снігіривка. 3 німцями заключено угоду. Німці обов'язались покинути Миколаїв за 4 дні. Офіціальне звідомлення Генерального Штабу до 10 г. 20/1 1919 р. ЛІВОБЕРЕЖНИЙ ФРОНТ. Наші частини в 2 групах у Полтаві: північна Сенжаро-Велика; західна Сагайдаки-Врески. Вої продовжуються. НА ЧЕРНІГОВЩИНІ. Без змін. ХОЛМСЬКО-ГАЛИЦЬК. ФРОНТ. В напрямку Овруч-Коростень без змін. На північ від Дюбровець наші частини повсюдовуться вперед, захоплюючи більшовиків одну гармату. На північ від Львова ми заняли Мазий-Лубені, Мглини. ПІВДЕННИЙ ФРОНТ. Без змін. Начальник оперативного відділу генерального штабу полковник Капустякський.

